

~ ФІНАНСИ, БАНКІВСЬКА СПРАВА ТА СТРАХУВАННЯ ~

НАУКОВИЙ ВІСНИК ОНЕУ 6 (343) 2026

УДК: 336.14 : 334.722.8(477)

DOI: <https://doi.org/10.32680/2409-9260-2026-6-343-68-77>

ПУБЛІЧНО-ПРИВАТНЕ ПАРТНЕРСТВО ЯК ІНСТРУМЕНТ РОЗВИТКУ В УМОВАХ ФІНАНСОВИХ ТРАНСФОРМАЦІЙ

Баранова В. Г., доктор економічних наук, професор, завідувачка кафедри фінансового менеджменту та фондового ринку, Одеський національний економічний університет, м. Одеса, Україна
e-mail: vgbaranova58@gmail.com
ORCID: 0000-0002-1724-957X

Добриніна Л. В., кандидат економічних наук, старший викладач кафедри фінансового менеджменту та фондового ринку, Одеський національний економічний університет, м. Одеса, Україна
e-mail: lydmilad35@gmail.com
ORCID: 0000-0002-0685-1741

Анотація. У статті об'єктом дослідження визначено публічно-приватне партнерство як стратегічний інструмент стимулювання економічного розвитку в умовах глобальних та національних трансформацій. Особливу увагу приділено фінансовому аспекту взаємодії публічного та приватного секторів. Інформаційною базою дослідження були дані Міністерства фінансів, законодавства України, офіційної української цифрової платформи Forbes.ua тощо, які дозволили критично розглянути процеси, що відбуваються в економіці України. Під час дослідження використовувалися методи наукового узагальнення, систематизації, монографічний метод. Проаналізовано механізми управління фінансовими ризиками та забезпечення боргової стійкості держави при реалізації довгострокових інвестиційних проєктів. Обґрунтовано, що в умовах цифрової трансформації та повоєнного відновлення публічно-приватне партнерство стає ключовим чинником залучення приватного капіталу в критичну інфраструктуру, дозволяючи оптимізувати бюджетні видатки та підвищити якість публічних послуг через критерій «Value for Money», що характеризує досягнення оптимального поєднання витрат протягом усього життєвого циклу об'єкта та якості наданих послуг і становить практичну цінність. Запропоновано розширити перелік учасників публічно-приватного партнерства за рахунок залучення інвестиційного ресурсу фізичних осіб. Отримані результати мають теоретичну цінність, яка доводить необхідність розширення кола учасників публічно-приватного партнерства з фіксацією у законодавчому полі.

Ключові слова: публічно-приватне партнерство, фінансова стійкість, інвестиційні ризики, потенціал та ресурси, публічні фінанси, інфраструктурні проєкти, цифрова трансформація.

PUBLIC-PRIVATE PARTNERSHIP AS A DEVELOPMENT TOOL IN THE CONDITIONS OF FINANCIAL TRANSFORMATIONS

Viktoriia Baranova, Doctor of Science in Economics, Professor, Head of the Department of Financial Management and Stock Market, Odesa National Economic University, Odesa, Ukraine
e-mail: vgbaranova58@gmail.com
ORCID: 0000-0002-1724-957X

Liudmyla Dobrynina, Candidate of Economic Sciences, Senior Lecturer, Department of Financial Management and Stock Market, Odesa National Economic University, Odesa, Ukraine
e-mail: lydmilad35@gmail.com
ORCID: 0000-0002-0685-1741

Abstract. The article selected public-private partnership as a strategic tool for stimulating economic development in the context of global and national transformations. Particular attention is paid to the financial aspect of the interaction between the public and private sectors. Data from the Ministry of Finance, the legislation of Ukraine, the official Ukrainian digital platform Forbes.ua, etc. were used as an information base, which allowed us to critically examine the processes taking place in the economy of Ukraine. The research used methods of scientific generalization, systematization, and the monographic method. The mechanisms for managing fiscal risks and ensuring the state's debt sustainability during the implementation of long-term investment projects were analyzed. It is substantiated that in the context of digital transformation and post-war reconstruction, public-private partnership becomes a key factor in attracting private capital to critical infrastructure, allowing to optimize budget expenditures and improve the quality of public services through the criterion "Value for Money", which characterizes the achievement of an optimal combination of costs throughout the life cycle of the facility and the quality of services provided and is of practical value. It is proposed to expand

the list of participants in public-private partnership by attracting investment resources from individuals. The results obtained have theoretical value, which proves the need to expand the circle of participants in public-private partnership with fixation in the legislative field. The practical value is manifested in the formation of a powerful investment potential of various sources in the conditions of financial transformations.

Keywords: *public-private partnership, fiscal sustainability, investment risks, potential and resources, public finances, infrastructure projects, digital transformation.*

JEL Classification: G230; G320

Постановка проблеми. Сучасний етап розвитку світової та національної економіки характеризується глибокими, багатовекторними фінансовими трансформаціями, що докорінно змінюють ландшафт взаємодії між публічним та приватним секторами. Ці зміни зумовлені стрімкою цифровізацією економічних процесів, системним впровадженням принципів сталого розвитку (ESG) та нагальною необхідністю масштабної відбудови інфраструктури в умовах критичної обмеженості бюджетних та позабюджетних ресурсів. У цьому контексті публічно-приватне партнерство (ППП) відбиває фундаментальні зміни, трансформуючись із класичного інструменту точкового залучення приватного капіталу в розгалужену та високотехнологічну екосистему управління публічними фінансами, активами та інвестиційними ризиками [1]. Виклики сьогодення торкаються усіх сфер економічного та суспільного функціонування країни, а глобальна економічна криза доводить хиткий стан майже всіх секторів економіки. Однак не вирішується питання стійкого розвитку та паралельного наповнення бюджету за рахунок стандартних інструментів, зокрема, приватизації, та не доводиться їх однозначна ефективність. Так, за 2022–2025 роки приватизація державного майна в Україні забезпечила доходи на рівні 21 млрд грн, при рівнях інфляції 26,6% у 2022 р. і 8% у 2025 р. та при скороченні реального ВВП на -29,1% у 2022 р. та зростанні на +1,8% у 2025 р. [2]. У 2024–2025 роках в Україні спостерігається рекордна активність закриття ФОПів. У 2024 році припинили діяльність майже 210 тис. ФОПів, а початок 2025 року супроводжувався ще більшим зростанням – на 44% більше закриттів, ніж за аналогічний період минулого року [3].

Отже, оскільки приватизація не забезпечила очікуваного зростання економіки, а отримані від неї кошти були знецінені через інфляцію, фінансовий ринок так і не отримав необхідного поштовху до розвитку.

У сформованих умовах об'єднання фінансових, організаційних, інформаційних та інших ресурсів стає критично важливим, що зумовлює нагальну потребу в застосуванні більш ефективних форм співробітництва між державою та приватним сектором.

Актуальність наукового переосмислення цієї проблематики зумовлена об'єктивною потребою в адаптації вже наявних механізмів PPP до нових реалій сучасності. Нині стратегічним пріоритетом стає не просто значний обсяг залучених фінансових ресурсів, а формування довгострокової стійкості всієї економічної системи. Це вимагає від публічного партнера переходу до проактивного управління умовними зобов'язаннями та ризиками протягом усього життєвого циклу об'єктів – від проєктування до виведення з експлуатації. В умовах цифрової трансформації PPP стає платформою для впровадження інновацій (BIM, GovTech, блокчейн), що забезпечують прозорість грошових потоків та контроль за цільовим використанням інвестицій [4].

Інтеграція критеріїв ESG у структуру PPP-проєктів перетворює їх на інструменти «зеленого» відновлення, де фінансова прибутковість приватного партнера органічно поєднується із соціальною відповідальністю та екологічною безпекою. У системі сучасного фінансового менеджменту PPP починає виконувати роль мультиплікатора економічного зростання, який дозволяє оптимізувати державні видатки через механізм «Value for Money», перекладаючи операційну неефективність на плечі приватного сектору, забезпечуючи нормативно-організаційну підтримку з боку держави. Отже, сучасне PPP стає не просто фінансово-організаційною угодою, а інституційним фундаментом для розбудови стійкої, цифровізованої та інвестиційно привабливої національної економіки, здатної ефективно реагувати на виклики глобальної нестабільності [5].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Аналіз останніх досліджень і публікацій свідчить, що проблематика публічно-приватного партнерства перебуває у центрі дискусій як вітчизняних, так і зарубіжних наукових шкіл, трансформуючись відповідно до викликів глобального економічного середовища. Фундаментальні теоретичні засади функціонування PPP, класифікацію його форм та базові моделі розподілу ризиків ґрунтовно досліджено

широким колом західних та вітчизняних вчених, які заклали базис для розуміння партнерства як інституційного альянсу. Питання фінансового інжинірингу, структурування проєктного фінансування та механізми залучення приватного капіталу в інфраструктурні об'єкти змістовно досліджено у працях західних фахівців, зокрема Е. Р. Єсcombe [6], Д. Грімсі та М. Льюїса [7], які акцентують на операційній ефективності приватного сектору.

Особливе значення для українського наукового дискурсу мають розробки академіка Т. І. Єфименко [8], яка фокусує увагу на фіскальних аспектах взаємодії, наголошуючи на необхідності збереження боргової стійкості держави та прозорого управління умовними зобов'язаннями.

У контексті сучасних трансформацій вагомий внесок у дослідження цифрової діджиталізації публічного управління та впровадження інноваційних інструментів моніторингу проєктів зроблено представниками школи фінансового менеджменту, які розглядають ППП як частину ширшої екосистеми GovTech.

Відокремлення невирішених раніше частин загальної проблеми. Водночас питання застосування критерію «Value for Money» як інструменту обґрунтування доцільності партнерства в умовах специфічних воєнних ризиків та повоєнного відновлення потребують подальшого поглибленого дослідження. Ця концепція визначає не тільки оптимальне співвідношення ціни та якості, а й отримання максимальної корисності за витрачені кошти. Вирішення цього питання необхідне і з погляду альтернативи приватизаційним процесам. Попри значний масив наукових праць, залишається недостатньо розкритим аспект адаптації фінансових стратегій ППП до умов високої макроекономічної нестабільності, що і визначає необхідність цього дослідження.

Мета дослідження: теоретичне обґрунтування та розробка практичних рекомендацій щодо вдосконалення механізмів публічно-приватного партнерства як стратегічного інструменту стимулювання економічного розвитку в умовах глобальних трансформацій, цифрової діджиталізації та повоєнного відновлення, з особливим акцентом на оптимізації фінансової взаємодії секторів, управлінні фіскальними ризиками, забезпеченні боргової стійкості держави та досягненні максимальної суспільної цінності.

Основний матеріал. Дослідження ролі публічно-приватного партнерства як стратегічного інструменту стимулювання економічного розвитку вимагає насамперед розмежування дефініцій, що панують у різних наукових школах. У межах класичної континентальної школи ППП трактується як інституційний альянс державної влади і приватного капіталу для реалізації суспільно значущих проєктів, де акцент робиться на «Державі» як центральному суб'єкті та вертикальному характері відносин [4]. Натомість сучасна англо-саксонська школа та новітні українські реформи тяжіють до терміну «публічно-приватне партнерство» згідно з яким ППП – це співпраця між державою та бізнесом на довгостроковій основі [9]. Довгий час для ідентифікації такого процесу використовувався термін державно-приватне партнерство, підкреслюючи провідну роль держави.

Поняття ППП є значно ширшим, оскільки категорія «публічний партнер» децентралізує суб'єктний склад, включаючи муніципалітети та територіальні громади. У ППП фокус зміщується з володіння активом на якість надання послуг (Public Services), де публічний сектор є замовником результату, а не просто власником об'єкта [1].

Порівняльний аналіз дефініцій «державно-приватного партнерства» (ДПП) та «публічно-приватного партнерства» (ППП) у сучасній економічній думці дозволяє простежити еволюцію ролі держави від ієрархічного регулятора до стратегічного партнера (табл. 1).

Таблиця 1

Порівняння концептуальних підходів до ДПП та ППП

Параметр порівняння	Концепція ДПП (Континентальна школа)	Концепція ППП (Англо-саксонська школа / Т. Єфименко)
Ключовий акцент	Суб'єкт власності (Держава)	Суб'єкт інтересу (Публічна влада / Громада)
Об'єкт взаємодії	Державне майно та активи	Суспільні послуги та сервіси
Механізм отримання доходу	Переважно плата від користувачів	Плата за доступність / Бюджетні субсидії
Фіскальна роль	Джерело позабюджетних інвестицій	Інструмент управління фіскальними ризиками

Пріоритет	Будівництво та модернізація	Операційна ефективність та соціальний ефект
-----------	-----------------------------	---

Джерело: складено авторками на основі [4, 10, 11, 12]

Особливе місце у фінансовій взаємодії публічного та приватного секторів посідає забезпечення фінансової стійкості, як здатності держави, регіону або громади виконувати свої поточні та майбутні фінансові зобов'язання (витрати) без необхідності різкого підвищення податків, що детально обґрунтовано у працях Т. І. Єфименко. Науковиця слушно зазначає: «Розвиток публічно-приватного партнерства має відбуватися в межах жорстких бюджетних обмежень, щоб запобігти створенню неявних фінансових зобов'язань, які можуть підірвати довгострокову боргову стійкість держави» [8]. Це вимагає впровадження ризик-орієнтованого менеджменту, де кожне умовне зобов'язання (contingent liability) оцифровується та інтегрується у середньострокове бюджетне планування [11].

Фінансовий аспект взаємодії публічного та приватного секторів у межах публічно-приватного партнерства (ППП) становить складну систему економічних відносин, де фундаментальним завданням фінансового менеджменту є досягнення балансу між комерційною прибутковістю для приватного інвестора та бюджетною ефективністю для держави. На відміну від традиційних державних закупівель, де фінансування здійснюється одномоментно за рахунок бюджетних коштів, фінансова архітектура PPP базується на принципах проєктного фінансування [1]. Це передбачає, як варіант, створення спеціальної компанії, яка залучає позиковий капітал, часто до 70–90% від вартості проєкту, під заставу майбутніх грошових потоків. Такий підхід дозволяє державі реалізувати капіталомісткі проєкти без негайного критичного навантаження на бюджет, трансформуючи одноразові капітальні витрати у розстрочені в часі поточні платежі протягом 15–30 років. Така стратегія особливо актуальна для корпоративного сектору. Основними формами публічно-приватного партнерства визначено: концесія, договір PPP, контракти на управління та оренду, Будівництво – Експлуатація – Передача, Проєктування – Будівництво – Фінансування – Експлуатація [9].

Джерела грошових потоків у системі взаємодії зазвичай поділяються на два типи: плату користувачів, де інвестиції повертаються через прямі тарифи, наприклад, платні дороги, та плату за доступність, де держава компенсує витрати партнера з бюджету за умови забезпечення встановленої якості послуг.

Важливим елементом фінансової взаємодії є розподіл ризиків: приватний партнер бере на себе фінансові ризики, наприклад, будівництва та експлуатації, тоді як публічний партнер мінімізує їх через державні гарантії або механізми страхування політичних та воєнних ризиків, що є критичним для інвестиційного клімату України у 2026 році.

З позиції фінансової стійкості, яку активно відстоює школа академіка Т. І. Єфименко, фінансовий менеджмент PPP вимагає суворого обліку не лише прямих, а й умовних зобов'язань [11]. Це ризики, які можуть виникнути у разі недосягнення мінімального рівня трафіку або різкої девальвації національної валюти. Неконтрольоване накопичення таких зобов'язань може створити прихований державний борг, тому фінансовий аспект взаємодії обов'язково включає інтеграцію PPP-проєктів у систему середньострокового бюджетного планування. Отже, фінансова взаємодія секторів перетворюється з механічного процесу оплати робіт на стратегічне управління активами, де використання FinTech-інструментів та смарт-контрактів дозволяє автоматизувати контроль за виконанням KPI, забезпечуючи прозорість та стабільність партнерства в умовах глобальних економічних трансформацій [5].

Аналіз механізмів управління фінансовими ризиками та забезпечення боргової стійкості при реалізації довгострокових інвестиційних проєктів у форматі публічно-приватного партнерства виявляє необхідність концептуального переходу від традиційного касового бюджетного обліку до комплексного ризик-орієнтованого фінансового менеджменту. Оскільки проєкти PPP за своєю інституційною природою охоплюють життєвий цикл у 15–30 років, вони створюють для публічного сектору багаторівневу структуру фінансового навантаження.

По-перше, це прямі фінансові зобов'язання, такі як плата за доступність, щоб довгострокові гарантії бізнесу не перетворилися на непосильний тягар для бюджету, що мають характер фіксованих ануїтетних видатків бюджету.

По-друге, це значний обсяг умовних зобов'язань, що становлять специфічну категорію фінансових зобов'язань, виникнення та остаточний обсяг яких безпосередньо залежать від настання або ненастання певних майбутніх подій, що не підконтрольні державі. Попри те, що такі зобов'язання не відображаються у поточному дефіциті бюджету в момент укладання угод, вони формують суттєві фінансові ризики, оскільки можуть трансформуватися в реальні бюджетні видатки у разі активації гарантій або настання страхових випадків, передбачених контрактами публічно-приватного партнерства, можуть активуватися за певних обставин: гарантування мінімального рівня доходу при коливаннях попиту, компенсація наслідків валютної девальвації або покриття форс-мажорних витрат [12].

Основним інструментом мінімізації цих загроз є впровадження жорстких законодавчих лімітів на сукупний обсяг виплат за PPP-договорами у відсотках до доходів державного чи місцевих бюджетів. Фінансовий менеджмент базується на принципі прозорості: кожне потенційне зобов'язання має бути оцифроване та інтегроване у середньострокову бюджетну декларацію, що запобігає «бюджетним ілюзіям» щодо безкоштовності приватних інвестицій.

Для забезпечення боргової стійкості при реалізації стратегічних інвестицій критично важливим є використання методології «державного компаратора» (Public Sector Comparator, PSC). Цей інструмент дозволяє ще на етапі ініціації проєкту провести кількісне порівняння вартості реалізації об'єкта через механізм PPP із моделлю традиційних державних закупівель. Ключовою перевагою PSC є врахування вартості переданих приватному партнеру ризиків (Risk Premium). Якщо приватний партнер здатний ефективніше управляти технічними чи операційними ризиками, загальна вартість проєкту для держави знижується, що забезпечує виконання критерію Value for Money (VfM) [4;12] – отримання максимальної суспільної цінності за кожен витрачений одиницю публічних коштів.

Сучасне управління фінансовими ризиками також передбачає створення спеціалізованих резервних фондів або використання інструментів державних гарантій, які мають чітке фінансове забезпечення. В умовах глобальних трансформацій 2026 року ці механізми доповнюються впровадженням GovTech-рішень та цифрових платформ моніторингу. Це дозволяє здійснювати стрес-тестування портфеля PPP-проєктів у реальному часі, аналізуючи вплив інфляції, процентних ставок та макроекономічних шоків на майбутні бюджетні видатки. Отже, стійкість державних фінансів гарантується не обмеженням інвестиційної активності, а розбудовою прозорої інституційної бази, де кожна інвестиція проходить сувору фільтрацію через призму фінансової безпеки, забезпечуючи модернізацію інфраструктури без підризу довгострокової платоспроможності держави.

Відбудова України після руйнувань, спричинених повномасштабною війною, становить масштабний цивілізаційний виклик, що потребує колосальних фінансових ресурсів: за оновленими оцінками ООН, Світового банку, Єврокомісії та Уряду України (RDNA5), загальна вартість відбудови та відновлення сягає майже 588 мільярдів доларів США (понад 500 мільярдів євро) упродовж наступного десятиліття. Водночас RDNA5 підкреслює провідну роль приватного сектора у відбудові України [14].

З огляду на критичну обмеженість національного бюджету та високу залежність від зовнішньої допомоги, держава прагне радикально розширити стратегічне партнерство з приватним бізнесом, розглядаючи його не лише як джерело капіталу, а й як носія інноваційних технологій та управлінського досвіду. Зазначимо, що великий інвестиційний ресурс сформований і у фізичних осіб, які поки не розглядаються як учасники PPP. За даними UKR.NET [15] загальний обсяг вкладів фізичних осіб (включаючи ФОП) в Україні на початок листопада 2025 року перевищив 1,5 трільйона гривень, продемонструвавши зростання на 19,4 млрд грн за місяць. Гривневі вклади становлять близько 1 010,2 млрд грн, валютні – 524,6 млрд грн. У цьому контексті механізми публічно-приватного партнерства стають фундаментом для реалізації концепції «Build Back Better», що є якісною трансформацією підходів до відновлення, де пріоритетом стає не просто фізичне відтворення зруйнованих об'єктів, а їхня модернізація відповідно до найсучасніших стандартів стійкості, енергоефективності та цифровізації, дозволяючи трансформувати виклики відбудови у можливості для створення модернізованої, цифрової та інвестиційно привабливої інфраструктури нового покоління (табл. 2).

Таблиця 2

Основні напрями використання публічно-приватного партнерства
для відбудови України у повоєнний період

Сектор	Опис
Освіта та охорона здоров'я	Зруйновані війною школи та медичні установи потребують як найшвидшого відновлення, оскільки вони є критично важливими для соціальної стабільності та добробуту населення. Завдяки партнерству влади, бізнесу та суспільства планується не лише будівництво нових навчальних та медичних закладів, а й впровадження сучасних технологій і стандартів, що підвищить якість освіти та медичних послуг
Транспортна інфраструктура	ППП традиційно використовується для розвитку дорожньої інфраструктури, яка є важливою для економічного зростання та інтеграції регіонів. Після війни публічно-приватне партнерство може стати ключовим інструментом не лише для відбудови зруйнованих доріг, мостів і тунелів, а й для розвитку нових транспортних маршрутів, що з'єднають віддалені регіони України та покращать їх доступність. Це включатиме модернізовані моделі концесії, залучення приватних інвесторів до будівництва та експлуатації доріг, а також розвиток громадського транспорту
Оборонний сектор	Одним із пріоритетних напрямів є військово-промисловий комплекс, який планується розвивати через проекти ППП. Ураховуючи необхідність підвищення обороноздатності країни, приватний бізнес може відігравати важливу роль у виробництві військової техніки, модернізації озброєнь та створенні нових оборонних технологій. Приватні інвестори матимуть можливість отримати стабільний дохід від участі у виробництві військової техніки, водночас держава забезпечить відповідні гарантії та захист інвестицій
Цифрова трансформація	Україна планує активно розвивати цифрову економіку, що є одним із ключових напрямів повоєнного відновлення. За допомогою публічно-приватного партнерства передбачається залучення приватного капіталу до створення сучасної інфраструктури зв'язку, посилення кібербезпеки, розвитку електронних послуг та впровадження нових цифрових платформ. Ці заходи сприятимуть підвищенню ефективності державного управління, забезпеченню прозорості та відкритості процесів, а також наданню громадянам доступу до якісних цифрових послуг
Логістична інфраструктура	Відновлення зруйнованих залізниць, портів та аеропортів є життєво важливим для економічного зростання України та її інтеграції у міжнародні економічні процеси. Партнерство влади, бізнесу та суспільства забезпечить необхідні інвестиції для відбудови та розвитку ефективних транспортних шляхів, що сприятиме збільшенню обсягів торгівлі, зниженню логістичних витрат та підвищенню конкурентоспроможності української продукції на світових ринках. Окрім того, завдяки залученню приватних інвесторів до модернізації логістичної інфраструктури буде створено нові робочі місця та стимульовано економічний розвиток регіонів

Джерело: складено авторками за даними [4, 5, 9, 13, 16]

Отже, в умовах цифрової трансформації та глобальної переорієнтації економічних моделей концепція публічно-приватного партнерства остаточно переходить у площину стратегічного інструменту повоєнного відновлення, стаючи критичним чинником залучення приватного капіталу в об'єкти життєзабезпечення.

Концепція «Build Back Better» передбачає розбудову «розумних» енергомереж (Smart Grids), енергоефективних міст із інтелектуальними системами управління та високотехнологічних цифровізованих логістичних вузлів. У цьому контексті ППП є унікальним механізмом, який дозволяє державі подолати інвестиційний розрив, залучаючи не лише фінанси, а й технологічну та управлінську експертизу приватного сектору, що зазвичай є недоступною при традиційних бюджетних закупівлях. Філософія «Build Back Better» інтегрує екологічні критерії ESG у кожен етап життєвого циклу об'єкта, що дозволяє створювати інклюзивний та безпечний життєвий простір, здатний витримувати майбутні кліматичні та економічні виклики.

У контексті публічно-приватного партнерства цей підхід перетворює критичну інфраструктуру на високоефективний актив, який забезпечує тривалу суспільну цінність (VfM) [12], що відображає сукупний позитивний ефект від реалізації проєкту для громади, який виходить далеко за межі простої фінансової прибутковості. Вона базується на принципі, що кожен витрачений державний ресурс або залучена приватна інвестиція мають конвертуватися у покращення якості життя, підвищення доступності критичних сервісів та створення інклюзивного середовища, що стає фундаментом для стійкого економічного прориву держави [7].

Цифрова трансформація докорінно змінює саму природу взаємодії партнерів, роблячи її більш прозорою та прогнозованою. Використання технологій інформаційного моделювання (BIM) на етапі проєктування, аналітики великих даних (Big Data) під час експлуатації та блокчейну для верифікації виконання контрактних зобов'язань дозволяє здійснювати моніторинг життєвого циклу об'єктів у реальному часі. Це створює надійну базу для оптимізації бюджетних видатків, оскільки публічний сектор отримує можливість перейти від фінансування безпосередньо процесу будівництва до оплати конкретного результату – забезпечення доступності та високої якості сервісу. Завдяки цифровізації управління ризиками стає прецизійним: автоматизовані системи контролю дозволяють уникати класичних проблем перевищення кошторисів та затягування термінів здачі об'єктів, які десятиліттями супроводжували державні контракти.

Центральним елементом такої оновленої взаємодії стає критерій «Value for Money» (VfM) [4;12], який у сучасних фінансових моделях трактується як досягнення максимального суспільного блага за оптимальну для платників податків ціну. В умовах повоєнного відновлення VfM забезпечується через інтегрований підхід «від колиски до могили»: приватний партнер, беручи на себе відповідальність за об'єкт від етапу ідеї до довгострокової експлуатації, наприклад, протягом 20–30 років, економічно зацікавлений у впровадженні інноваційних рішень, які знижують витрати на утримання та енергоспоживання. Отже, підвищення якості публічних послуг – від медицини до транспорту – досягається не через посилення податкового тиску, а завдяки операційній ефективності та інноваційному динамізму бізнесу [17].

Зрештою, синергія цифрових інструментів та механізмів ППП формує нову інституційну якість управління національним розвитком. Держава отримує модернізовану критичну інфраструктуру, що відповідає найвищим стандартам безпеки, енергонезалежності та екологічності; приватний сектор здобуває прогнозований ринок та дієві гарантії захисту інвестицій, а суспільство отримує доступ до високоякісних сервісів європейського зразка. Це перетворює ППП на безальтернативний драйвер економічного прориву України, де суворі фінансова дисципліна органічно поєднується з передовими технологіями приватного капіталу для сталого майбутнього.

Висновки. Отже, трансформація від ДПП до ППП відображає концептуальний перехід до сервісно-орієнтованої моделі держави, де забезпечення довгострокової фінансової стабільності та реалізація інтересів громади стають пріоритетними, порівнюючи з простим капітальним будівництвом об'єктів. В умовах масштабування повоєнного відновлення України цей інструмент стає безальтернативним механізмом залучення приватних інвестицій у критичну інфраструктуру, оскільки він дозволяє модернізувати суспільно значущі активи на принципах інноваційності та цифровізації, одночасно зберігаючи жорсткий фінансовий контроль за державним боргом та забезпечуючи сталий економічний розвиток через досягнення високої суспільної цінності.

На основі проведеного дослідження можна дійти висновку, що в умовах сучасних глобальних трансформацій та необхідності масштабного повоєнного відновлення України, публічно-приватне партнерство перетворюється на потужний механізм залучення капіталу, стратегічну екосистему управління фінансами. Перехід від традиційної моделі ППП до сервісно-орієнтованого розуміння публічно-приватного партнерства відображає якісну зміну державних пріоритетів: від простого капітального будівництва до забезпечення довгострокової доступності та високої якості публічних послуг.

Ключовим аспектом фінансової взаємодії секторів визначено необхідність дотримання балансу між інвестиційною привабливістю проєктів та фінансовою безпекою держави. Впровадження ризик-орієнтованого підходу, дозволяє інтегрувати довгострокові контракти у систему державного планування, не створюючи загроз. Критерій «Value for Money» є фундаментальним індикатором ефективності, який забезпечує отримання максимальної суспільної цінності за оптимальну вартість протягом усього життєвого циклу активу.

Цифрова трансформація, зокрема використання технологій BIM, Big Data та блокчейн, стають каталізатором прозорості та драйвером в межах PPP, дозволяючи партнерам здійснювати моніторинг виконання KPI у реальному часі. Це створює надійне підґрунтя для реалізації принципів «Build Back Better» у процесі відновлення критичної інфраструктури. Водночас вважаємо за необхідне додати, що перелік партнерів може бути розширений за рахунок залучення інвестиційного ресурсу фізичних осіб (через емісію облігацій публічного або приватного сектору), що обумовлюється відповідною угодою PPP. За цих обставин визначається й чинник розподілу сукупного ризику. Отже, розбудова інституційно спроможного та цифрового середовища для PPP стає чинником стимулювання економічного розвитку, що дозволяє поєднати інноваційний потенціал приватного бізнесу, приватних інвесторів з дисципліною держави для забезпечення сталого суспільного добробуту.

Список літератури

1. Єфименко Т. І. Інформаційний та фінансовий простір посилення резилієнтності економіки в умовах сталого розвитку. *Фінанси України*. 2022. № 11. С. 7–18. DOI: https://doi.org/10.33763/fi_nukr2022.11.007
2. Огляд фінансових ринків України та системи корпоративного управління для сталого відновлення. Міністерство Фінансів України. URL: <https://mof.gov.ua/storage> (дата звернення 14.04.2026)
3. Закриття ФОПів в Україні торік зросло на 32% до ... Forbes.ua URL: <https://forbes.ua/news> (дата звернення 14.04.2026)
4. Наказ Про затвердження Методики визначення джерел і механізмів фінансового забезпечення публічних інвестиційних проєктів та програм публічних інвестицій 28.02.2025 № 131. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0541-25#Text> (дата звернення 02.05.2026).
5. Петрова І. П. Реалізація інвестиційних проєктів на засадах партнерства влади, бізнесу та суспільства в Україні: сучасні тенденції та прогнозування розвитку. *Економічний вісник Донбасу*. 2024. № 1-2 (75-76). С. 178-189. DOI: [https://doi.org/10.12958/1817-3772-2024-1-2\(75-76\)-178-189](https://doi.org/10.12958/1817-3772-2024-1-2(75-76)-178-189)
6. ER Yescombe. Public-Private Partnerships: Principles of Policy and Finance. DIGILIB Universitas Bakrie. URL: <https://digilib.bakrie.ac.id> (дата звернення 16.04.2026).
7. Grimsey, D., & Lewis, M. K. Value for Money in Public-Private Partnerships: A Risk-Based Approach. Edward Elgar Publishing, 2023.
8. Єфименко Т. І. Фінансова та монетарна безпека національної економіки: монографія. Київ: ДНУ «Академія фінансового управління», 2016. 447 с. URL: https://afu.kiev.ua/getfile.php?page_id=456&num=2. (дата звернення 02.05.2026).
9. Закон України Про публічно-приватне партнерство. 2025. Офіційний портал Верховної Ради України URL: <https://zakon.rada.gov.ua> (дата звернення 02.05.2026).
10. Ємельянов В. М. Розвиток партнерських відносин бізнесу і влади в системі державного управління сталим розвитком України: теорія, методологія, практика: монографія. Миколаїв: ПП Ємельянова Т. В., 2012. 420 с.
11. Єфименко Т. І. Управління державними фінансами в період воєнного стану та повоєнної відбудови України: науковий супровід трансформацій. *Фінанси України*. 2023. №1. С. 7-25. DOI: <https://doi.org/10.33763/finukr2023.01.007>
12. Нечаева І. А. Використання організаційно-фінансового механізму державно-приватного партнерства: досвід Великобританії. *Ефективна економіка*. 2020. №12. DOI: <https://doi.org/10.32702/2307-2105-2020.12.82> URL: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/12_2020/84.pdf (дата звернення 20.04.2026).
13. Щодо розвитку державно-приватного партнерства як механізму активізації інвестиційної діяльності в Україні: Аналітична записка Національного інституту стратегічних досліджень. URL: <http://old2.niss.gov.ua/articles/816> (дата звернення 02.05.2026).
14. Оцінка потреб України на відновлення та відбудову. Національний інститут стратегічних досліджень URL: <https://niss.gov.ua> (дата звернення 02.05.2026).
15. UKR.NET. URL: <https://www.ukr.net> (дата звернення: 20.03.2026).
16. Державно-приватне партнерство як інструмент відбудови України. Transparency International Ukraine. 14 Вересня 2023 р. URL: <https://tiukraine.org/research/derzhavno-pryvatne-partnerstvo-yak-instrument-vidbudovyukrayiny/> (дата звернення 02.05.2026).
17. European Investment Bank. 2025. Digitalizing PPP Infrastructure: From BIM to Smart Contracts. EIB Project Reports. URL: <https://eib.org> (дата звернення 02.05.2026).

References

1. Yefymenko, T. I. (2022). Informatsiinyi ta fiskalniy prostir posylennia rezyliientnosti ekonomiky v umovakh staloho rozvytku [Information and fiscal space for strengthening economic resilience in the context of sustainable development]. *Finansy Ukrainy*, (11), 7–18. DOI: <https://doi.org/10.33763/finukr2022.11.007> [In Ukrainian].
2. Ministry of Finance of Ukraine. (2026). Ohliad finansovykh rynkiv Ukrainy ta systemy korporatyvnoho upravlinnia dlia staloho vidnovlennia [Review of financial markets of Ukraine and corporate governance system for sustainable recovery]. Retrieved from <https://mof.gov.ua/storage> (accessed April 14, 2026). [In Ukrainian].
3. Forbes.ua. (2026). Zakryttia FOPiv v Ukraini torik zroslo na 32% do... [Closure of sole proprietorships in Ukraine last year increased by 32% to...]. Retrieved from <https://forbes.ua/news> (accessed April 14, 2026). [In Ukrainian].
4. Ministry of Finance of Ukraine. (2025). Pro zatverdzhennia Metodyky vyznachennia dzherel i mekhanizmiv finansovoho zabezpechennia publichnykh investytsiinykh proektiv ta proham publichnykh investytsii [On approval of the Methodology for determining sources and mechanisms of financial support for public investment projects and public investment programs] (Order No. 131, February 28, 2025). Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0541-25#Text> (accessed May 2, 2026). [In Ukrainian].
5. Petrova, I. P. (2024). Realizatsiia investytsiinykh proektiv na zasadakh partnerstva vlady, biznesu ta suspilstva v Ukraini: suchasni tendentsii ta prohnozuvannia rozvytku [Implementation of investment projects on the basis of partnership between government, business and society in Ukraine: Current trends and development forecasting]. *Ekonomichnyi Visnyk Donbasu*, (1-2), 178–189. DOI: [https://doi.org/10.12958/1817-3772-2024-1-2\(75-76\)-178-189](https://doi.org/10.12958/1817-3772-2024-1-2(75-76)-178-189) [In Ukrainian].
6. Yescombe, E. R. (2026). Public-private partnerships: Principles of policy and finance. DIGILIB Universitas Bakrie. Retrieved from <https://digilib.bakrie.ac.id> (accessed April 16, 2026).
7. Grimsey, D., & Lewis, M. K. (2023). Value for money in public-private partnerships: A risk-based approach. Edward Elgar Publishing.
8. Yefymenko, T. I. (2016). Fiskalna ta monetarna bezpeka natsionalnoi ekonomiky: monohrafiia [Fiscal and monetary security of the national economy: A monograph]. SREI "Academy of Financial Management". Retrieved from https://afu.kiev.ua/getfile.php?page_id=456&num=2 (accessed May 2, 2026). [In Ukrainian].
9. Verkhovna Rada of Ukraine. (2025). Pro publichno-pryvatne partnerstvo: Zakon Ukrainy [On public-private partnership: Law of Ukraine]. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua> (accessed May 2, 2026). [In Ukrainian].
10. Yemelianov, V. M. (2012). Rozvytok partnerskykh vidnosyn biznesu v ladi v systemi derzhavnoho upravlinnia stalym rozvytkom Ukrainy: teoriia, metodolohiia, praktyka: monohrafiia [Development of partnership relations between business and government in the system of state management of sustainable development of Ukraine: Theory, methodology, practice: A monograph]. Mykolaiv, PP Yemelianova T. V. [In Ukrainian].
11. Yefymenko, T. I. (2023). Upravlinnia derzhavnymy finansamy v period voiennoho stanu ta povoiennoi vidbudovy Ukrainy: naukovyi suprovid transformatsii [Public finance management during martial law and post-war reconstruction of Ukraine: Scientific support of transformations]. *Finansy Ukrainy*, (1), 7–25. DOI: <https://doi.org/10.33763/finukr2023.01.007> [In Ukrainian].
12. Nechaieva, I. A. (2020). Vykorystannia orhanizatsiino-fiansovoho mekhanizmu derzhavno-pryvatnoho partnerstva: dosvid Velykobrytanii [Using the organizational and financial mechanism of public-private partnership: The UK experience]. *Efektivna Ekonomika*, (12). DOI: <https://doi.org/10.32702/2307-2105-2020.12.82> Retrieved from http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/12_2020/84.pdf. (accessed April 20, 2026). [In Ukrainian].
13. National Institute for Strategic Studies. (n.d.). Shchodo rozvytku derzhavno-pryvatnoho partnerstva yak mekhanizmu aktyvizatsii investytsiinoi diialnosti v Ukraini: analitychna zapyska [Regarding the development of public-private partnership as a mechanism for intensifying investment activity in Ukraine: Analytical note]. Retrieved from <http://old2.niss.gov.ua/articles/816> (accessed May 2, 2026). [In Ukrainian].
14. National Institute for Strategic Studies. (2026). Otsinka potreb Ukrainy na vidnovlennia ta vidbudovu [Assessment of Ukraine's recovery and reconstruction needs]. Retrieved from <https://niss.gov.ua> (accessed May 2, 2026). [In Ukrainian].
15. UKR.NET. (2026). Informatsiinyi portal [Information portal]. Retrieved from <https://www.ukr.net> (accessed March 20, 2026). [In Ukrainian].

16. Transparency International Ukraine. (2023, September 14). Derzhavno-pryvatne partnerstvo yak instrument vidbudovy Ukrainy [Public-private partnership as a tool for the reconstruction of Ukraine]. Retrieved from <https://tiukraine.org/research/derzhavno-pryvatne-partnerstvo-yak-instrument-vidbudovyukrayiny/> (accessed May 2, 2026). [In Ukrainian].

17. European Investment Bank. (2025). Digitalizing PPP Infrastructure: From BIM to Smart Contracts. EIB Project Reports. Retrieved from <https://eib.org> (accessed May 2, 2026).

Стаття надійшла до редакції 04.05.2026

Прийнята до публікації 26.06.2026

Опубліковано онлайн 27.07.2026